

Rys historyczny siedziby ENERGETYKA

O Szkole

„Zatrzymaj upływający czas we wspomnieniach

a przede wszystkim pamiętaj,

o pięknych chwilach,

by nigdy nie poszły w zapomnienie”

/Phil Bosmans/

„Przyszłość jest prezentem

Jaki robi nam przeszłość”

/Andre Mourois/

W trudnym okresie powojennym dla potrzeb oświaty wykorzystane zostały przedwojenne budynki szkolne. Budynek przy ul. Lampego 4 (obecnie F. Skarbka 4) przed wojną był siedzibą Ewangelickiego Gimnazjum Miejskiego. Działania wojenne nie oszczędziły tej pięknej budowli. Władze oświatowe rozpoczęły remont budynku, który potrzebował znacznych nakładów finansowych.

We wrześniu 1949r. do budynku, który nie był w pełni wyremontowany wprowadzono I Liceum Ogólnokształcące. Brak centralnego ogrzewania i funduszy na kontynuowanie remontu, spowodowało wyprowadzenie tej szkoły do innego budynku w roku 1952. W tym samym roku w budynku przy ul. Lampego 4 utworzono siedzibę szkoły pod nazwą Technikum Elektroenergetyczne i Zasadnicza Szkoła Zawodowa.

Dwupiętrowy budynek z dużą ilością sal lekcyjnych, wymagał przystosowania do uruchomienia pracowni zawodowych. Sukcesywnie parter budynku wypełniał się życiem elektrycznym a później elektronicznym. Autorem wielkiego rozmachu przystosowania budynku do potrzeb szkolnictwa zawodowego był dyrektor Ryszard Pasternak. Plan dyrektora wspomagali realizować przede wszystkim nauczyciele przedmiotów zawodowych. Pierwsza pracownia elektryczna powstała pod kierunkiem inż. Kazimierza Jurkiewicza przy współpracy inż. Kazimierza Ferensa i Sergiusza Paprockiego. Nie można także zapomnieć o pracach dyplomowanych naszych uczniów, które stawały się w części wyposażeniem pracowni.

Dyrektor szkoły Ryszard Pasternak i jego współpracownicy (szczególnie kierownik ds. administracji- Marcin Tchorowski) nadzorował remonty sal lekcyjnych, zmieniono system grzewczy z uciążliwych pieców kaflowych na centralne ogrzewanie.

W budynku przy ulicy Skarbka 4 swoje miejsce znalazły także inne typy szkół. Powstały klasy Szkoły Kolejowej, Szkoła Stolarska przy Fabryce Fortepianów i Pianin, Szkoła Zakładów Mięsnych, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3 a także Technikum Hutnicze i Hutnicza Szkoła Zawodowa (do roku 1979).

Budynek tętnił młodym życiem. Sale lekcyjne unowocześniano, modernizowano. Pod kierunkiem kolejnego dyrektora Szkoły Stanisława Sadowskiego, na drugim piętrze budynku uruchomiono kolejne pracownie zawodowe przeznaczone do kształcenia technika informatyka.

W ostatnim dziesięcioleciu zmieniająca się w zawrotnym tempie rzeczywistość technologiczna, wymagała od obecnej kadry kierowniczej szkoły przebudowy i modernizacji wszystkich pracowni zawodowych.

W połowie lat sześćdziesiątych ówczesne kierownictwo szkoły podjęło trud przeprowadzenia renowacji elewacji.

Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych w Legnicy

Płynęły lata i ząb czasu dotknął ponownie elewację siedziby ENERGETYKA. Pan Prezydent Miasta Legnicy Tadeusz Krzakowski z wielką troską odniósł się do problemu elewacji budynku. 8 lipca 2010r. w Tygodniku www.e-Piastowska.pl Nr 168 (175) ukazał się artykuł następującej treści:

„NOWE OBLICZE

Monumentalna siedziba Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych w Legnicy położona przy ul. F. Skarbka 4 odzyska dawne piękno.

Jeszcze w tym roku powstanie kompletny projekt renowacji elewacji, wymiany pokrycia dachowego, odtworzenia stolarki okiennej oraz renowacji drzwi.

Prezydent postawił przed architektami zajmującymi się projektem zadanie najwierniejszego przywrócenia pierwotnego wyglądu gmachu, w tym pieczołowite odtworzenie i uzupełnienie bogatej dekoracji utrzymanej w neorenesansowym stylu elewacji. Jest ona w znacznym stopniu zniszczona, do czego przyczyniły się zarówno niezbyt umiejętnie przeprowadzone dawniej prace remontowe, jak i nie zawsze najlepszej, jakości materiały użyte przez budowniczych. Interesujące jest nie tylko bogactwo zdobień, ale też zróżnicowanie wykorzystanych materiałów- granitu, piaskowca, czerwonej, żółtej oraz białej ceramiki, metalu... Zostały one odkryte podczas prowadzonych na początku roku szczegółowych badań elewacji.

Utrzymany w stylu włoskiego renesansu budynek powstał w latach sześćdziesiątych XIX w. zgodnie z projektem architekta miejskiego Kirchnera. Budynek ma cztery skrzydła jednakowej długości zgrupowane wokół prostokątnego dziedzińca. To okazała budowla świadcząca o zamożności i estetycznych upodobaniach legniczan. Podczas dokonywania pomiarów okazało się, że budynek posiada aż 25 typów okien o różnym rysunku i elementach zdobniczych.

Projekt zawiera także propozycje rozwiązań kolorystycznych elewacji, nawiązujących do pierwotnego wyglądu. Docelowo planuje się iluminację budynku, która zapewni atrakcyjny wygląd obiektu także w porze nocnej.

Dzięki realizacji tego zamierzenia Legnica wzbogaci się o wspaniałą, cieszącą oczy swą urodą obiekt w samym centrum. Inwestycja wpisuje się jednocześnie w ciąg szeroko zakrojonych działań, zmierzających do przywrócenia Legnicy jej dawnej świetności.”

Do realizacji inwestycji Urzędu Miasta Legnicy w postaci renowacji elewacji budynku Szkoły przystąpiono z końcem 2013 roku. Prace remontowe zakończono w styczniu 2015 roku.

Dzisiaj siedziba Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych należy do najpiękniejszych budynków miasta Legnicy. Cieszymy się jego atrakcyjnym wyglądem w dzień i dzięki iluminacji także w porze nocnej.

Ten zabytkowy budynek zobowiązuje kadrę pedagogiczną i uczniów do zdobywania wysokich efektów dydaktycznych i wychowawczych.

KARTKI Z KALENDARZA

1946

- Utworzenie Szkoły Zawodowej dla Młodzieży Pracującej

1947

- Uroczystość wręczenia sztandaru Szkole Zawodowej

1947/48

- Utworzenie klasy Gimnazjum Energetycznego dla młodzieży

z Jugosławii (w drodze wymiany wyjechała na podobnych warunkach jedna z klas Gimnazjum Energetycznego)

1951

- Zmiana nazwy szkoły na Zasadniczą Szkołę Zawodową

1952

- Połączenie ZSZ z Gimnazjum i Liceum Energetycznym pod nazwą

Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych w Legnicy

Technikum Energetyczne i Zasadnicza Szkoła Zawodowa w budynku przy ul. Lampego 4

1957

- Powstanie Technikum Energetycznego dla Pracujących

1972

- I Zjazd Absolwentów połączony z nadaniem szkole imienia

Mikołaja Kopernika oraz wręczenie szkole nowego sztandaru

1974

- Otwarcie nowych Warsztatów Szkolnych przy ul. Grunwaldzkiej

1978

- Zainstalowanie szkolnej telewizji obwodowej

1985

- Otwarcie pracowni komputerowej

1994

- Otwarcie sali sportowej – siłowni

1997

- Przekształcenie Warsztatów Szkolnych w Centrum Kształcenia Praktycznego
- Zjazd Absolwentów z okazji 50 – lecia ZSE-M.

2001

- Powstanie Europejskiego Muzeum Pieniądza

2002

- Otwarcie zaplecza sanitarnego przy sali gimnastycznej
- Nawiązanie współpracy ze Szkołą Zawodową w Wuppertalu
- Powstanie 4 letniego Technikum Elektrycznego 4 letniego

Technikum Elektronicznego i 3 letniego Technikum Uzupełniającego

2003

- Podpisanie umowy o współpracy z Energią Pro Koncernem Energetycznym S.A
- Podpisanie umowy w zakresie wykonywania projektów zawodowych z partnerską Szkołą Zawodową w Wuppertalu.
- Powołanie zespołu redakcyjnego szkolnej gazetki „Schola Nostra”
- Otwarcie nowoczesnej siłowni szkolnej

2004

- Otwarcie czytelnicy multimedialnej
- Generalny remont i oddanie do użytku małej sali gimnastycznej
- Okablowanie budynku instalacją teleinformatyczną i zasilającą
- Zorganizowanie po raz pierwszy dla uczniów klas maturalnych

kursu SEP, nadającego uprawnienia elektryczne.

- Zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów dziennikarskich

dla szkół ponadgimnazjalnych

Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych w Legnicy

- Wizyta w szkole absolwentów – rocznik 1954 w ramach Zjazdu

Legniczan

2005

- Nawiązanie współpracy z japońską firmą TBMECA
- Otwarcie Ośrodka Egzaminacyjnego Potwierdzającego Kwalifikacje

Zawodowe

- Remont dużej sali gimnastycznej z wymianą okien
- Wizyta w szkole profesora Jana Miodka

2006

- Oddanie do użytku nowoczesnej pracowni komputerowej

(z przeznaczeniem dla klas o zawodzie technik informatyk).

- Objęcie honorowym, patronatem przez Prezesa NBP Szkolnego

Europejskiego Muzeum Pieniądza

- Podpisanie umowy z kombatanami dot. współorganizowania zajęć

lekcyjnych z historii i języka polskiego

- Wizyta w szkole Księdza Biskupa Stefana Cichego.
- Przeprowadzenie ogólnoszkolnej akcji honorowego oddawania krwi.
- Współorganizowanie Konferencji Dyrektorów Szkół

Ponadgimnazjalnych.

2007

- Wizyta w szkole Ambasadora Unii Europejskiej Lugi Brasa
- Oddanie do użytku drugiej nowoczesnej pracowni komputerowej.
- Zjazd Absolwentów z okazji 60-lecia ZSE-M

2008

- Podpisanie Porozumienia z Zakładem Winkelmann Sp. z o.o. w Legnicy w sprawie utworzenia pod patronatem Zakładu Winkelmann Sp. z o.o. klasy w zawodzie technik elektronik ze specjalizacją operator-programista maszyn CNC.
- Podpisanie Porozumienia rozszerzającego współpracę ze Związkiem Kombatanów RP i Byłych Więźniów Politycznych w zakresie uczestnictwa członków Organizacji Kombatanckich w lekcjach historii i języka polskiego.

2009

- Oddanie do użytku: dwóch pracowni informatycznych i dwóch pracowni elektrycznych.
- Wizyta w szkole Księdza Kardynała Henryka Gulbinowicza oraz Dolnośląskiego Kuratora Oświaty Pani Beaty Pawłowicz a także władz miasta Prezydenta Miasta Legnicy Pana Tadeusza Krzakowskiego, Przewodniczącej Rady Miejskiej Legnicy Pani Ewy Szymańskiej, Zastępcy Prezydenta Miasta Legnicy Pani Doroty Purgal.
- Uroczyste odsłonięcie pierwszych tablic historycznych z cyklu „Dni Chwały Polaków”.
- Współorganizowanie Miejskich Obchodów 70 rocznicy wybuchu II Wojny Światowej.
- Przystąpienie do Projektu Unijnego „Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego”.

2010

- Oddanie do użytku dwóch pracowni elektronicznych.
- Zorganizowanie konferencji dyrektorów Szkół Zawodowych Dolnego Śląska (Prezentacja modelowego prowadzenia pracowni przedmiotowych).

2011

Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych w Legnicy

- Oddanie do użytku pracowni języka angielskiego.
- Druga wizyta w szkole profesora Jana Miodka.
- Zainicjowanie Legnickiego Konkursu pn. „Bitwa Gimnazjalna” pod patronatem Prezydenta Miasta Legnicy.
- Podpisanie Porozumienia o współpracy z Wyższą Szkołą Zawodową im. Witelona w Legnicy.

2012

- Udział Dyrektora Szkoły w Ogólnopolskiej Konferencji „Szkoły Zawodowe dla Przemysłu” (przedstawienie prezentacji nt. różnorodnych form kształcenia zawodowego uczniów ZSE-M).
- Zorganizowanie Forum Zawodoznawczego z udziałem przedstawicieli: Zakładów Pracy, Wyższych Uczelni oraz uczniów Szkół Zawodowych z Głogowa, Lubina i Bolesławca.
- Otrzymanie sprzętu do jedenastu pracowni specjalistycznych w ramach realizacji Projektu Unijnego „Modernizacja Kształcenia Zawodowego na Dolnym Śląsku”

2013

- Udział młodzieży w konkursie „Mam haka na raka” organizowanego przez Polską Unię Onkologii.
- Współorganizowanie konferencji Dolnośląskiego Kuratora Oświaty pn. „Wdrażanie Podstawy Programowej Kształcenia w Zawodach” z udziałem dyrektorów i nauczycieli Szkół Zawodowych Dolnego Śląska.
- Rozpoczęcie prac remontowych elewacji budynku szkoły (inwestycja Urzędu Miasta).

2014

- Oddanie do użytku nowego pomieszczenia biblioteki i czytelnicy szkolnej.
- Wizyta w szkole gen. Mirosława Hermaszewskiego.
- Minister Gospodarki przyznaje Puchar ZSE-M za realizację współpracy z Zakładem Winkelmann Sp. z o.o. w Legnicy w obszarze działań „Szkoły Zawodowe dla Przemysłu”.

2015

- Zakończenie prac remontowych elewacji budynku szkoły (inwestycja Urzędu Miasta).
- Przeprowadzenie remontu dużej i małej Sali gimnastycznej.
- Wizyta w szkole Wiceminister Gospodarki Ilony Antoniszyn-Klik.
- Wprowadzenie do Zespołu Szkół nowego kierunku kształcenia Technik cyfrowych procesów graficznych.
- Współorganizowanie Miejskiej Inauguracji Roku Szkolnego 2015/2016.

2016

- Podpisanie Porozumienia o współpracy z Zakładem Tauron Dystrybucja SA oddział w Legnicy.
- Wizyta w szkole podróżnika Andrzeja Wątrobińskiego z wykładem „Afryka mało znana”.
- Przyjęcie w szkole Symboli Światowych Dni Młodzieży.

2017

- Wizyta w szkole misjonarza Bogdana Michalskiego w wykładem „Misje w Peru”.

150-lecie siedziby Energetyka

Około połowy XIX wieku władze Legnicy zdawały sobie sprawę z konieczności budowy nowego gmachu dla miejskiego liceum. Sprawa jednak nie była łatwa do realizacji z powodu braku terenów inwestycyjnych. Nasze miasto od czasów średniowiecza ograniczone było murami obronnymi, które przebiegały od strony południowo zachodniej współczesnymi ulicami Gwarną i Wjazdową. Sytuacja zmieniła się po wyburzeniu obwarowań po roku 1860. Kolejną przeszkodą były wojny prowadzone przez Prusy, najpierw w roku 1864 z Danią, następnie dwa lata później z Austrią. Zrozumiałe jest, że miasto uczestniczyło w pokryciu kosztów wojennych, co znacznie nadszarpnęło miejski budżet. Mimo trudności obiektywnych zdecydowano się rozpocząć inwestycję jesienią 1865 roku.

Założenia architektoniczne opracował kierownik Miejskiego Urzędu Budowlanego Otto Kirchner. Jasne i przestronne sale lekcyjne, szerokie korytarze, duża aula, na co dzień pełniąca rolę Sali gimnastycznej do dzisiaj służą młodzieży. Monumentalny budynek został wzniesiony w stylu włoskiego renesansu i obecnie po gruntownym remoncie w 2015 roku jest jednym z najpiękniejszych obiektów architektonicznych Legnicy i wizytówką miasta.

Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych w Legnicy

Oddanie do użytku i poświęcenie nowej szkoły nastąpiło 15 października 1867 roku. Ulokowano w nim Miejskie Gimnazjum Ewangelickie. W pierwszym roku nauki uczęszczało do niego 338 uczniów, z czego aż 83 co stanowi 24,56% pochodziło spoza Legnicy. Było to niezwykle istotne z tego względu, że ówczesna Legnica liczyła tylko 20 000 mieszkańców i nie mogła zapewnić uczniów do nowej szkoły, tym bardziej, że nauka była odpłatna a czesne wynosiło 120 do 130 marek, skutecznie eliminując z grona uczniów dzieci z rodzin robotniczych. Na kształcenie w gimnazjum stać było tylko rodziny wyższych urzędników, oficerów i przedsiębiorców. Chcąc zdobyć kolejnych uczniów dyrektorzy szkoły dbali o wysoki poziom nauczania. W ten sposób baza rekrutacyjna szkoły znacznie się poszerzyła i obejmowała obszar od Opola na południu do Zielonej Góry na północy. Kadre stanowili profesorowie o najwyższych kwalifikacjach. Na pamiątkowym zdjęciu legnickich nauczycieli wykonanym w dniu 29 czerwca 1914 roku, dzień po zamachu w Sarajewie, na dwudziestu siedmiu pedagogów piętnastu posiadało doktorat z filozofii, co stanowi aż 55,55%. Na tej samej fotografii nie ma ani jednej kobiety. Dopiero pierwsza wojna światowa umożliwiła kobietom pracę w fabrykach, urzędach i szkołach.

Potwierdzeniem wysokiego poziomu nauczania są dalsze losy absolwentów. W latach 1868-1909 28% studiowało prawo, 20% medycynę, 17% filozofię, 10% teologię i tylko 3% kontynuowało naukę w szkołach oficerskich. Łącznie na prestiżowych kierunkach studiowało 78% absolwentów legnickich gimnazjum.

Najwybitniejszym z nich był Gerhard Domagk. Urodził się 30 października 1895 roku. W latach 1910-1914 uczęszczał do Ewangelickiego Miejskiego Gimnazjum w Legnicy, w którym uzyskał maturę. Jako ochotnik brał udział w I wojnie światowej. W roku 1921 uzyskał doktorat z medycyny. W 1935 odkrył nową grupę leków- sulfonamidy, za którą przyznano mu Nagrodę Nobla w październiku 1939 roku. Komitet Noblowski powiadomił o wyróżnieniu laureata i zapytał czy przyjmie nagrodę? Po udzieleniu pozytywnej odpowiedzi, został natychmiast aresztowany przez Gestapo 17 listopada 1939 roku. Zwolniony po napisaniu pisemnej odmowy przyjęcia zaszczytnego wyróżnienia. W tym czasie uważano, że w III Rzeszy tylko Hitler może przyznawać nagrody. Po zakończeniu wojny Domagk odebrał Nagrodę Nobla 10 grudnia 1947 roku, jednak bez premii finansowej. Regulamin przewiduje, że w razie nieodebrania w ciągu roku, pieniądze wracają do Fundacji Noblowskiej. Zmarł 24 kwietnia 1964 roku.

Wnikliwy czytelnik zapewne od razu zorientował się, że w obecnym roku szkolnym obchody 70-lecia istnienia szkoły zbiegają się ze 150-leciem oddania do użytku obiektu szkolnego, który jeszcze przez wiele lat będzie służył krzewieniu nauki i zasad dobrego wychowania kolejnym rocznikom młodzieży.

Poznając nowe fakty zawsze staram się znaleźć ich powiązanie z Polską i Polakami. Zajmując się historią budynku szkolnego, również znalazłem podobny wątek. W Legnicy uroczyste obchodzono 600 rocznicę założenia pierwszej szkoły w naszym mieście. Uczniowie Gimnazjum Miejskiego pod opieką reżysera wystawili w Teatrze Miejskim *Antygonę* Sofoklesa. Premiera odbyła się w środę 20 października 1909 roku o godzinie 16:00. Ismenę zagrał Julius Przyrembel. Nazwisko ucznia informuje z całą pewnością, że był to Polak, pochodził z dobrze sytuowanej rodziny, którą stać było na opłacenie wysokiego czesnego oraz posiadał talent aktorski doceniony przez Niemców. Niestety nie miał szczęścia, zginął na froncie 17 maja 1915 roku.